

БІЗНЕС ПРОФІЛЬ

міста Енергодара

Документ розроблено за підтримки проекту міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» (Проект ПРОМІС), який впроваджує Федерація канадських муніципалітетів (ФКМ) за фінансової підтримки Уряду Канади. Зміст документу є виключною думкою авторів та не обов'язково відображає офіційну позицію Уряду Канади.

Проект ПРОМІС спрямовано на зміцнення муніципального сектору в Україні, впровадження ефективного демократичного управління та прискорення економічного розвитку шляхом підвищення спроможності українських міст у сфері демократизації врядування та місцевого економічного розвитку; створення сприятливого середовища для розвитку малого та середнього бізнесу; підтримки процесу децентралізації та інтегрованого планування розвитку на місцевому, регіональному та національному рівнях.

www.pleddg.org.ua

Зміст

1. ВСТУП.....	6
2. АНАЛІЗ СТАНУ МСП М. ЕНЕРГОДАРА ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ПРИНЦИПІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО АКТУ ПРО МАЛИЙ БІЗНЕС	10
2.1. Принцип 1. Розвиток підприємливості. Підприємницька діяльність жінок	10
2.2. ПРИНЦИП 2. Банкрутство і надання другого шансу чесним підприємцям МСП.....	12
2.3. ПРИНЦИП 3. Інституційна і нормативна база економічної політики в сфері МСП. Розробка правил відповідно до принципу «спочатку думай про малий»...	13
2.4. ПРИНЦИП 4. Умови діяльності МСП.	15
2.5. ПРИНЦИП 5. Підтримка МСП і нових організацій. Державні закупівлі.....	16
2.6. ПРИНЦИП 6. Доступ МСП до фінансування.....	18
2.7. ПРИНЦИП 7. Стандарти і технічні нормативи	19
2.8. ПРИНЦИП 8. Підприємницькі вміння та інновації	19
2.9. ПРИНЦИП 9. МСП в «зеленій» економіці	20
2.10. ПРИНЦИП 10. Інтернаціоналізація МСП.	20
3. ПРОБЛЕМИ ТА ПОТРЕБИ МСП В ОБЛАСТІ	22
3.1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРЕШКОДИ МСП.....	22
3.2. ПОТРЕБИ У ПОСЛУГАХ ДЛЯ МСП	23

Перелік таблиць

Таблиця 1. Перелік індикаторів, які характеризують нарощування підприємницького потенціалу через систему освіти	10
Таблиця 2. Перелік індикаторів, які характеризують інтеграцію жінок в підприємницьку діяльність	11
Таблиця 3. Перелік індикаторів, які характеризують можливість повернутися до підприємницької діяльності після припинення діяльності чи банкрутства	12
Таблиця 4. Перелік індикаторів, які характеризують інституційну та нормативну базу економічної політики в сфері МСП	13
Таблиця 5. Перелік індикаторів, які характеризують спрощення нормативних вимог і зниження витрат МСП на дотримання вимог і процедур...	15
Таблиця 6. Діяльність центру надання адміністративних послуг «Єдиний офіс» в 2015 році і в I півріччі 2016 року	16
Таблиця 7. Перелік індикаторів, які характеризують активність державної політики щодо потреб МСП.....	16
Таблиця 8. Перелік індикаторів, які характеризують доступність до альтернативного кредитування.....	18
Таблиця 9. Перелік індикаторів, які характеризують доступність до стандартизації	19
Таблиця 10. Перелік індикаторів, які характеризують розвиток різних форм інновацій	19
Таблиця 11. Перелік індикаторів, які характеризують принцип «МСП в «зеленій» економіці»	20
Таблиця 12. Перелік індикаторів, які характеризують державну підтримку в інтернаціоналізації МСП	21

Перелік рисунків

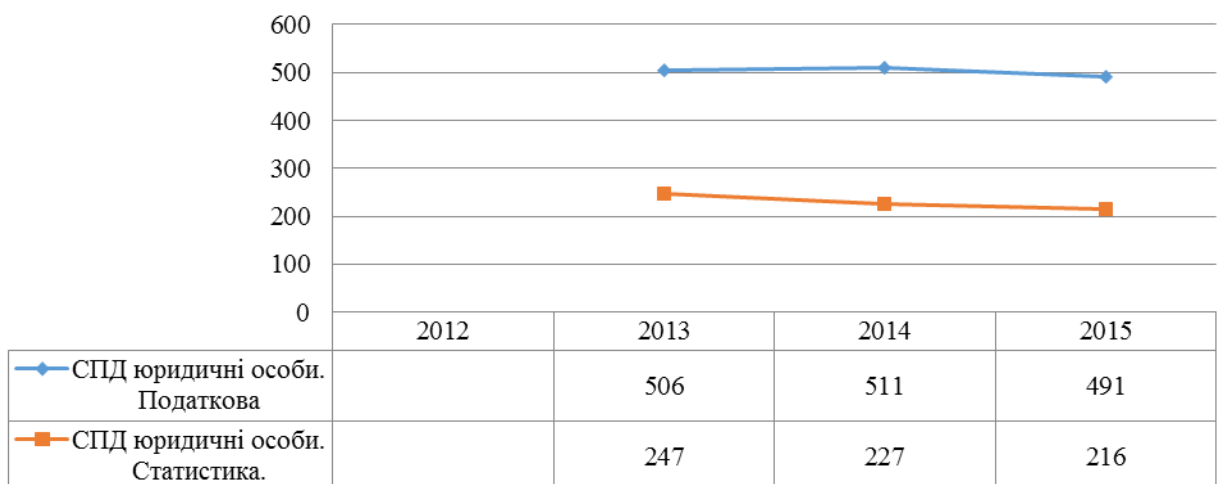
Мал. 1. Динаміка зміни кількості юридичних осіб в 2013 – 2015 роках, за різними джерелами даних.	6
Мал. 2. Динаміка зміни кількості фізичних осіб – підприємців в 2012-2016 рр. за даними ДПІ в м.Енергодарі.	6
Мал. 3. Кількість СПД, платників єдиного податку по групах, по роках.	7
Мал. 4. Питома вага МСП в наповненні зведеного бюджету області та міського бюджету за 2012-2016 рр.(%).	7
Мал. 5 Питома вага найманих працівників без урахування ФОП в м.Енергодарі в 2015р. (%).	8
Мал. 6 Динаміка зміни кількості найманих працівників без урахування ФОП в м.Енергодарі в 2012-2016 рр.	8
Мал. 7 Динаміка обсягу реалізованої продукції МСП в 2012 – 2016 рр.	8
Мал. 8 Обсяг реалізованої продукції МСП в загальному обсязі.	9
Мал. 9 Динаміка навчання підприємливості через центр зайнятості.	11
Мал. 10. Співвідношення кількості СПД з активним населенням (%).	11
Мал. 11. Співвідношення кількості СПД, які сплачують податки з кількістю ФОП, що звітують про відсутність діяльності (%) в м.Енергодарі.	13
Мал. 12. Співвідношення кількості СПД, які сплачують податки з кількістю ФОП, що звітують про відсутність діяльності (%) в Запорізькій області.	13
Мал. 13. Питома вага надходжень до місцевого бюджету від МСП 2012-2016 рр. в порівнянні з обласним (%).	14
Мал. 14. Надходження від 1 суб'єкта МСП до зведеного бюджету.	14
Мал. 15. Кваліфікація регуляторних актів за сферами регулювання.	15
Мал. 16. Інфраструктура підтримки в м.Енергодарі станом на 01.01.2016 р.	17
Мал. 17. Частка проведених тендерів в м.Енергодарі від загальної кількості по області	17
Мал. 18. Порівняльна характеристика проведених тендерів в м.Енергодарі з іншими містами обласного значення	18

1. ВСТУП

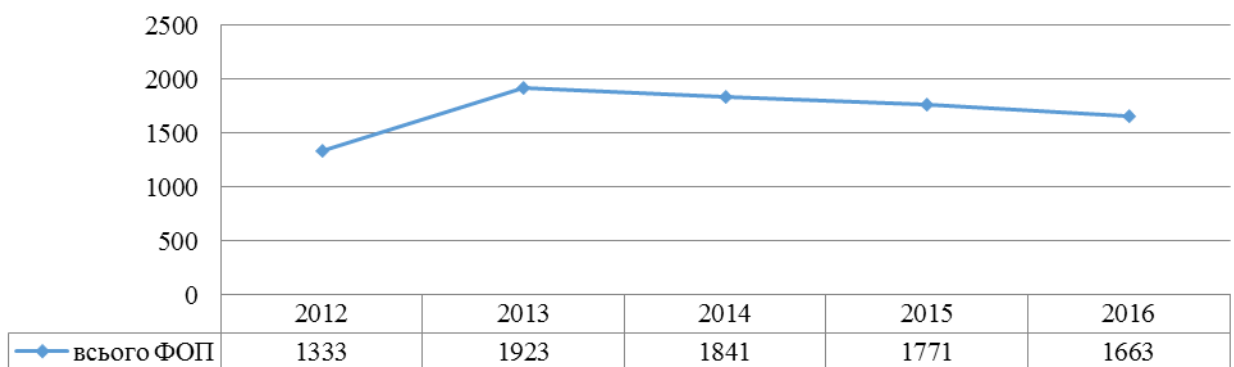
Бізнес-профіль м. Енергодара (далі бізнес-профіль) - документ, створений на основі зібраної інформації про стан та діяльність суб'єктів підприємницької діяльності в м.Енергодарі. Основна мета створення - проведення аналізу стану МСП через призму 10 принципів Акту про малий бізнес (АМБ), виявлення основних тенденції розвитку підприємництва в місті Енергодарі, передбачення основних позитивних та можливих негативних змін в цьому секторі економіки. Основне джерело даних бізнес-профілю - відділ розвитку підприємницької діяльності управління економіки Енергодарської міської ради, який в свою чергу дані отримує з управління статистики Запорізької області та Державної податкової інспекції в м. Енергодарі ГУ Державної фіскальної служби. Деякі дані також взяті з офіційного сайту Енергодарської міської ради <http://www.en.gov.ua/> в розділі «Підприємцям».

Динаміка розвитку сектору малого та середнього підприємництва в м.Енергодарі в цілому співпадає з загальнодержавними тенденціями.

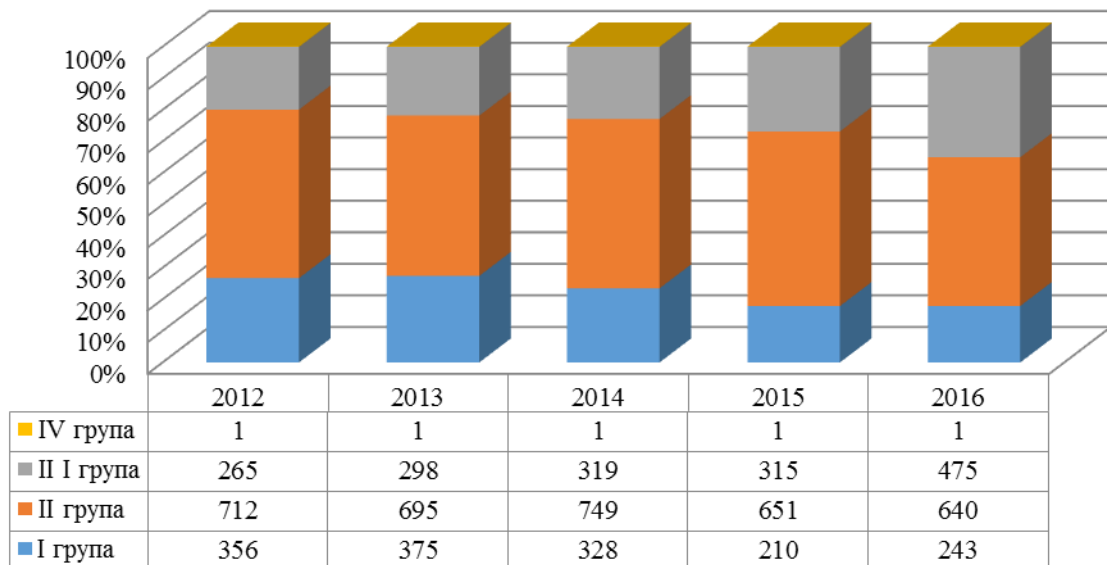
В м.Енергодарі кількість суб'єктів МСП юридичних і фізичних осіб щорічно зменшується починаючи з 2013 року. Крім того, цифри щодо кількості, наприклад юридичних осіб, різняться більше ніж в 2 рази за даними управління статистики та ОДПІ у м.Енергодарі (Мал. 1). Така ситуація пояснюється тим, що не всі юридичні особи звітують до управління статистики, тому, як висновок - дані зі статистики можуть не відображати повну ситуацію щодо стану МСП в місті.

Мал.1. Динаміка зміни кількості юридичних осіб в 2013 – 2015 роках, за різними джерелами даних.

Мал.2. Динаміка зміни кількості фізичних осіб – підприємців в 2012-2016 рр. за даними ДПІ в м.Енергодарі.

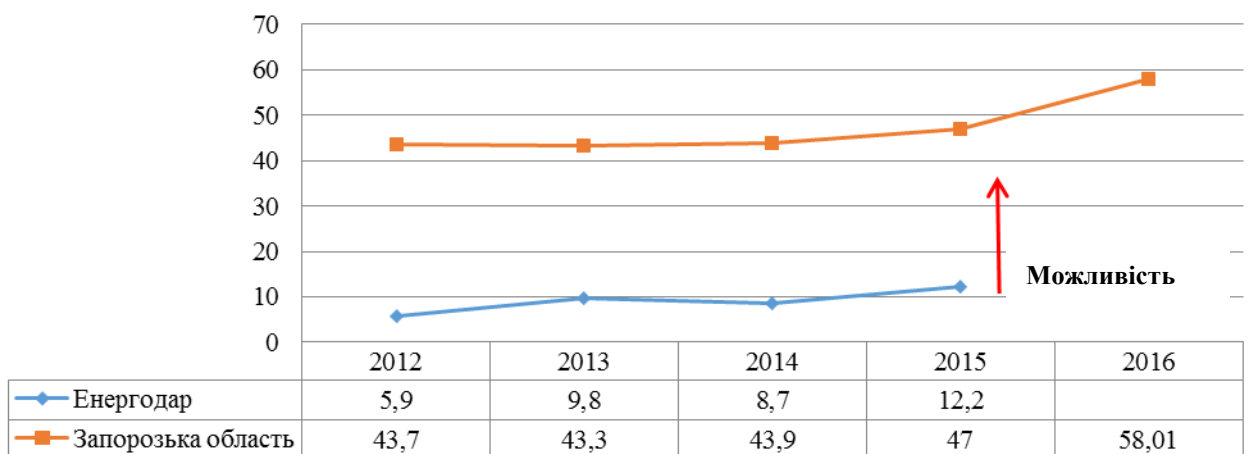
Мал. 3. Кількість СПД, платників єдиного податку по групах, по роках.

Питома вага підприємств МСП від загальної кількості підприємств міста Енергодара становить 99 %. Питома вага великих енергетичних підприємств (ВП "Запорізька АЕС" ДП "НАЕК "Енергоатом", ВП "Атоменергомаш" ДП "НАЕК "Енергоатом" ДТЕК Запорізька ТЕС) складає лише 1%, але при цьому саме великі підприємства наповнюють міський бюджет та є основними роботодавцями в місті: близько 70 % зайнятого населення працює саме на великих підприємствах Енергодара з високою середньою заробітною платою.

Така монопрофільність економіки міста та висока оплата праці на основних підприємствах має певні негативні наслідки: відсутність інших видів зайнятості населення, слабкий розвиток підприємництва і сфери послуг в місті, відтік незайнятої молоді з міста.

Крім того, у випадку закриття цих підприємств через фізичний та моральний знос (а такий ризик є достатньо високим в тому числі з наростаючою проблемою старіння і відсутності професійних кадрів) надходження до міського бюджету різко впадуть та значно зросте кількість безробітних. Тому саме зараз міській владі необхідно вживати заходи щодо диверсифікації економіки міста та полегшення в майбутньому відходу від монопрофільної економіки.

За даними Державної фіскальної служби зростає частка МСП в наповненні міського бюджету (Мал.4). Частка МСП в наповненні бюджету в м.Енергодарі зросла в 2 рази в 2015 році (5,9 %) в порівнянні з 2012 роком (12,2%).

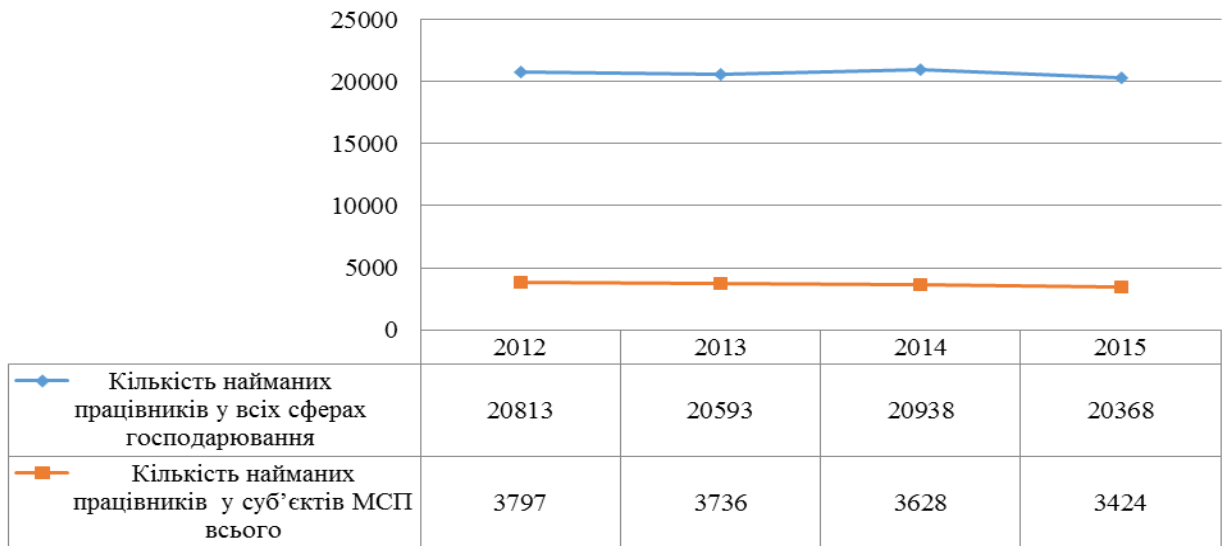

Мал.4. Питома вага МСП в наповненні зведеного бюджету області та міського бюджету за 2012-2016 рр.(%).

В 2015 році кількість найманих працівників, що працювали в секторі МСП становила більше 14 %, але це без врахування найманих працівників у фізичних осіб підприємців (Мал.4) від загальної кількості працюючих у всіх сферах господарювання. Якщо порівнювати з обласним показником то питома вага найманих працівників у сфері МСП по області складає 70 %.

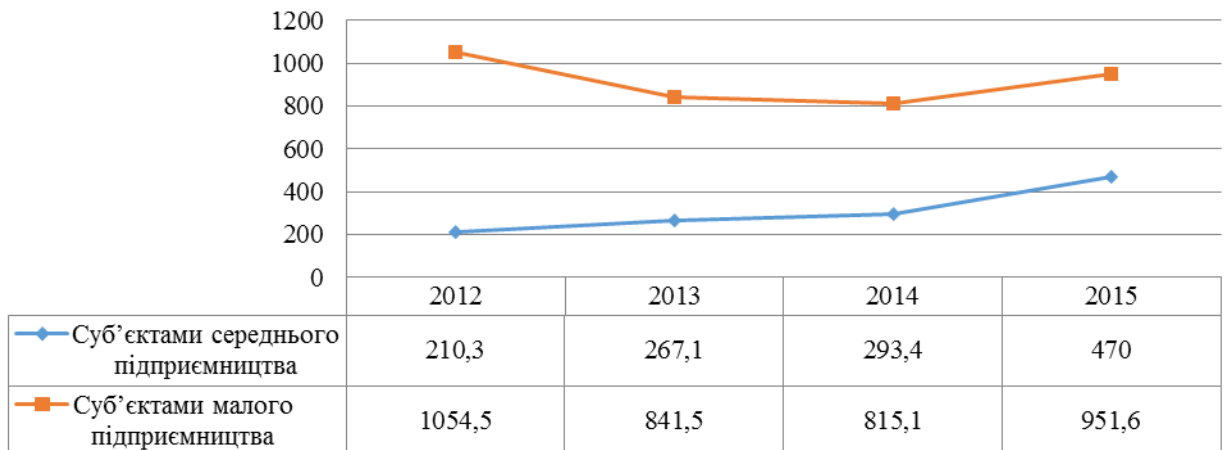

Мал.5. Питома вага найманих працівників без урахування ФОП в м.Енергодарі в 2015р.(%).

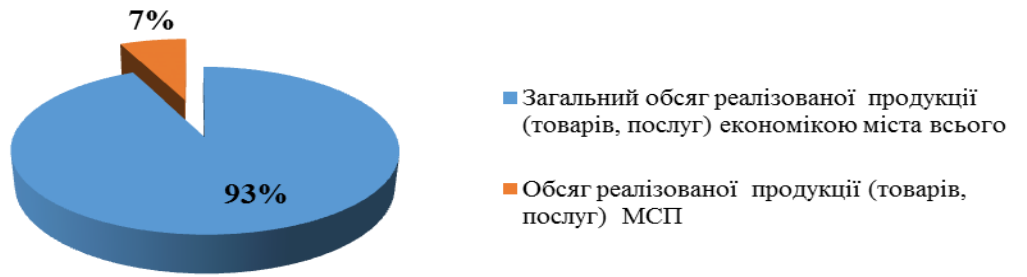
Мал. 6. Динаміка зміни кількості найманих працівників без урахування ФОП в м.Енергодарі в 2012-2016 рр.

Динаміка обсягу реалізованої продукції підприємствами області показує, що обсяг реалізованої продукції малих та середніх підприємств виріс з 1264,8 млн.грн. до 1421,6 млн.грн.

Мал. 7. Динаміка обсягу реалізованої продукції МСП в 2012 – 2016 рр.

Обсяг реалізованої продукції від малих та середніх підприємств в загальному обсязі складає 7 % (Мал. 8), що підкреслює монопрофільність міста

Мал. 8. Обсяг реалізованої продукції МСП в загальному обсязі.

2. АНАЛІЗ СТАНУ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ПРИНЦИПІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО АКТУ ПРО МАЛИЙ БІЗНЕС (АМБ).

2.1. ПРИНЦИП 1.Розвиток підприємливості. Підприємницька діяльність жінок.

Створення середовища, яке сприяє успіху підприємництва і сімейних підприємств.

Сприяння нарощуванню підприємницького потенціалу через систему освіти набуває особливого значення, враховуючи необхідність сформуванню конкурентоспроможний сектор МСП, що створює нові робочі місця.

Крім того, повна інтеграція жінок в підприємницьку діяльність буде стимулювати економічне зростання і створення робочих місць.

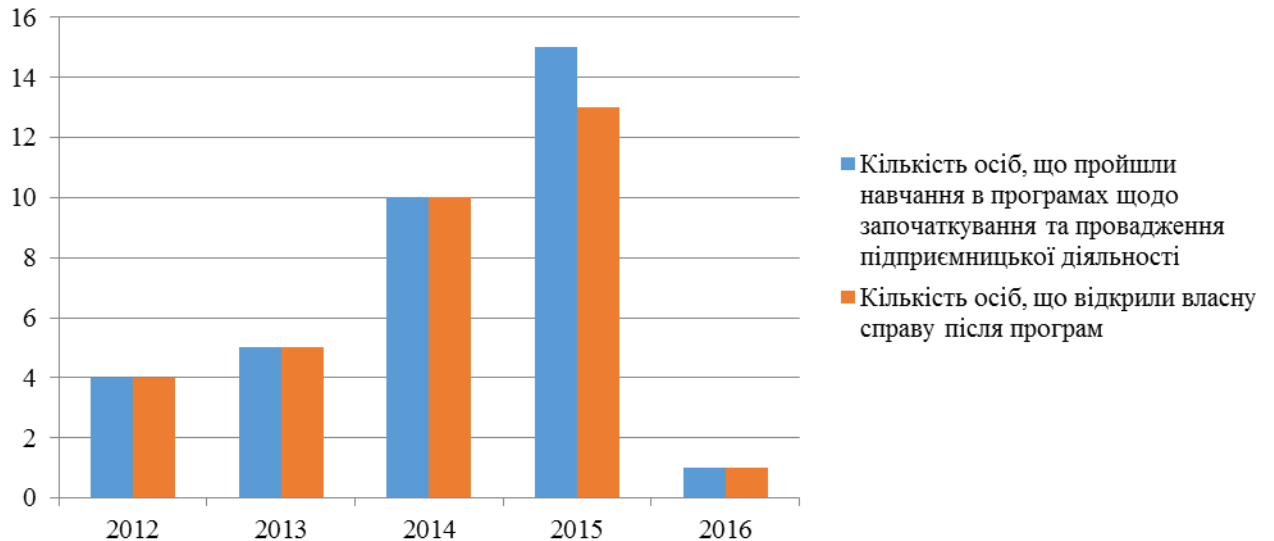
Таблиця. 1.

Перелік індикаторів, які характеризують нарощування підприємницького потенціалу через систему освіти.

Показник	Один. виміру	2012	2013	2014	2015	I півр. 2016
Кількість навчальних програм/курсів з підприємництва для учнів/молоді загально - освітніх закладів	од.	0	0	0	0	0
Кількість охоплених осіб за програмами з підприємництва для учнів/молоді загально - освітніх закладів	осіб	0	0	0	0	0
Кількість навчальних програм в області щодо започаткування та провадження власної справи, у т.ч. в навчальних закладах	од.	1 (15 осіб)	1 (15 осіб)	1 (15 осіб)	1 (15 осіб)	1 (15 осіб)
Кількість осіб, що пройшли навчання в програмах щодо започаткування та провадження підприємницької діяльності	осіб	4	5	10	15	1 (на I пів-річчя)
Загальна вартість навчання всіх програм протягом року	грн.	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні
Вартість навчання 1 особи	грн./особу	140	280	350	600	800
Кількість осіб, що відкрили власну справу після програм	осіб	4	5	10	13	1
Кількість найманих працівників у СПД, що відкрили справу після програм	осіб	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні
Кількість підприємців, які припинили свою діяльність протягом першого року (після програми навчання)	осіб	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні
Кількість підприємців, які і не працювали та /або здавали нульові декларації (після програми навчання)	осіб	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні
Сума надходжень до місцевих бюджетів від здійснення підприємницької діяльності (після програми навчання)	грн.	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні

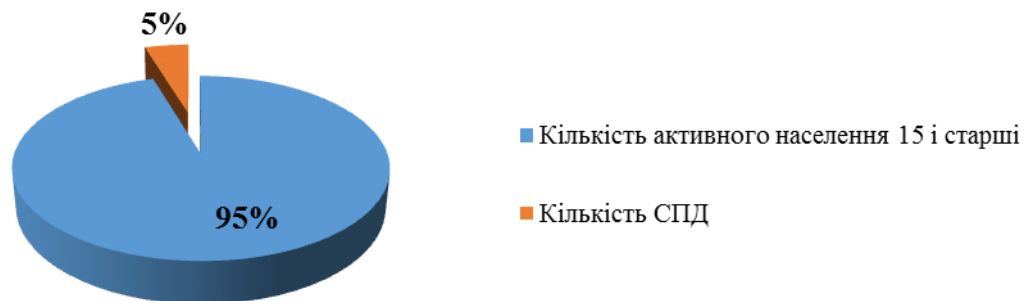
* за даними Енергодарського міського центру зайнятості

За даними Енергодарського центру зайнятості за період з 2012 по 2016 рік пройшло навчання 35 осіб, з них 33 особи відкрили власну справу. Але даних щодо ефективності програми не виявлено, а саме: кількість підприємців, які припинили свою діяльність протягом першого року; кількість підприємців, які не працювали та /або здавали нульові декларації; сума надходжень до місцевих бюджетів від діяльності таких підприємців.

Мал. 9. Динаміка навчання підприємливості через центр зайнятості.

В м.Енергодар 5% зареєстрованих суб'єктів малого та середнього підприємництва в порівнянні від загальної кількості активного населення (від 15 років і старші) (Мал.10).

Мал. 10. Співвідношення кількості СПД з активним населенням (%).

Підприємницька діяльність жінок.

Таблиця. 2.

Перелік індикаторів, які характеризують інтеграцію жінок в підприємницьку діяльність.

Показник	Один. виміру	2012	2013	2014	2015	I пів. 2016
Кількість інституцій, що займаються розвитком жіночого підприємництва	од.	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні
Кількість програм, направлених на розвиток жіночого підприємництва	од.	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні

Кількість жінок, які приймали участь у навчальних програмах для жінок протягом року	осіб	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні
Кількість жінок підприємниць (ФОП)	осіб	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні
Кількість жінок-засновниць юридичних осіб	осіб	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні
Кількість жінок з числа безробітних, які пройшли навчання підприємницької діяльності	осіб	3	2	6	6	0
Кількість жінок з числа безробітних, які отримали одноразову допомогу на відкриття підприємницької діяльності	осіб	5	11	14	9	3

Жіноче населення є значним ресурсом для зростання МСП з як точки зору підприємницької ініціативи, так і з точки зору трудових ресурсів для малого та середнього підприємництва. Питання розвитку жіночого підприємництва особливо важливе в контексті інклюзивності підприємницької діяльності.

2.2. ПРИНЦИП 2. Банкрутство і надання другого шансу чесним суб'єктам МСП.

Надання сумлінним підприємцям можливості повернутися до підприємницької діяльності незабаром після банкрутства.

На місцевому рівні вплив на процедури банкрутства мінімальний. Але можливо проводити конкретну роботу по відновленню підприємницької діяльності для суб'єктів МСП.

Таблиця. 3.

Перелік індикаторів, які характеризують можливість повернутися до підприємницької діяльності незабаром після припинення діяльності чи банкрутства.

Показник	од. виміру	2012	2013	2014	2015	2016
Кількість СПД, які не працювали та/або здавали нульові декларації*	одиниць	125	119	105	88	92
Кількість СПД, які скасували реєстрацію *	одиниць	60	177	162	152	152
Кількість СПД, які зазнали банкрутство*	одиниць	8	5	1	1	1
Кількість інституцій інфраструктури підтримки МСП, що працюють з СПД в кризовому стані	одиниць	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні
Кількість консультацій СПД, що знаходяться в кризовому стані	одиниць	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні

Кількість заходів, направлених на СПД, що знаходяться в кризовому стані	одиниць	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні
Кількість підприємств, які пройшли санацію**	одиниць	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні
Кількість проведених інформаційних заходів щодо підвищення іміджу підприємців	одиниць	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні

За даними ДФС за 2015 рік кількість СПД, які не працювали (здавали нульові декларації) складає 88 СПД, що складає 4 % від загальної кількості СПД. Якщо порівнювати з аналогічними обласними показниками, то в цілому по області 47 % від загальної кількості СПД, які не працювали та \ або здавали нульові декларації (Мал. 11, Мал.12).

Мал. 11. Співвідношення кількості СПД, які сплачують податки з кількістю ФОП, що звітують про відсутність діяльності (%) в м.Енергодарі.

Мал. 12. Співвідношення кількості СПД, які сплачують податки з кількістю ФОП, що звітують про відсутність діяльності (%) в Запорізькій області.

2.3. ПРИНЦИП 3. Інституційна і нормативна база економічної політики в сфері МСП. Розробка правил відповідно до принципу «спочатку думай про малий»

Принцип «спочатку думай про малий» вимагає від органів влади враховування інтересів МСП на ранній стадії процесу формування економічної політики. Тому за даним напрямком оцінюються три взаємопов'язані аспекти процесу формування економічної політики в області МСП:

- *інституційні основи,*

- наявність механізмів удосконалення нормативно-правового середовища та оцінки регуляторного впливу на МСП,
- також існування майданчиків для ведення діалогу між владою і приватним сектором з питань МСП та суміжних тем.

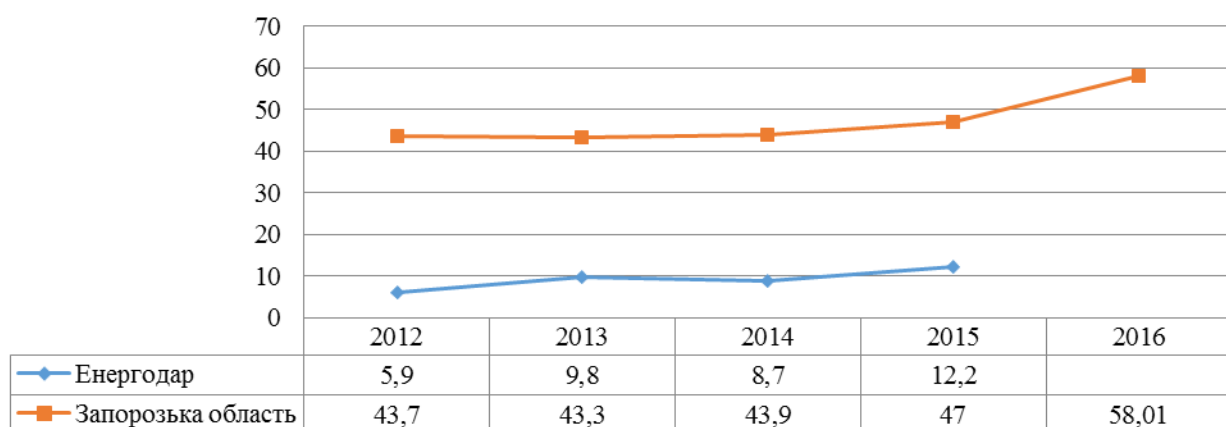
Таблиця. 4.

Перелік індикаторів, які характеризують інституційну та нормативну базу економічної політики в сфері МСП.

Показник	Один. виміру	2012	2013	2014	2015	I півріч. 2016
Питома вага надходжень до місцевих бюджетів від МСП	%	5,9	9,8	8,7	12,2	дані відсутні
Кількість регулювань (регуляторних актів) місцевого рівня.	одиниць	29	35	37	34	33
Адміністративне навантаження на МСП (у вартісному виразі)	грн.	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні
Кількість наданих консультацій в сфері розвитку МСП	одиниць	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні
Кількість проведених тематичних інформаційних семінарів, тренінгів	одиниць	97	172	122	260	177
Кількість учасників семінарів	осіб	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	1340	818

За даними Державної фіскальної служби на сьогодні питома вага надходжень до місцевого бюджету Енергодара складає 12,2 % від загальної суми надходжень (обласний показник 58,01%).

Темп зростання питомої ваги надходжень до місцевого бюджету від МСП з 2012 до 2016 підвищився з 5,9 % до 12,2%, що говорить про важливість сектору МСП.

Мал. 13. Питома вага надходжень до місцевого бюджету від МСП 2012-2016 рр. в порівнянні з обласним (%).

За наданими статистичними даними в м.Енергодарі станом на 01.01.2016 році працює 10 середніх підприємств, обсяг реалізованої продукції від суб'єктів середнього підприємництва за 2015 рік склав 470 млн. грн., надходження до зведеного бюджету складає

57,9 млн. грн. Таким чином обсяг реалізованої продукції на 1 середнє підприємство складає 47 млн. грн., а надходження від 1 середнього підприємства до зведеного бюджету 5,7 млн. грн.

На території міста зареєстровано 481 малих підприємств та 1710 фізичних осіб - підприємців, які реалізують продукцію в розмірі 951,6 млн. грн. за 2015 рік, надходжень до зведеного бюджету від малого підприємництва 24,4 млн. грн. Таким чином обсяг реалізованої продукції на 1 СПД малого підприємництва складає 0,43 млн. грн., а надходження від 1 СПД малого підприємництва до зведеного бюджету 11,1 тис. грн.

57,9 млн. грн. / 10 підприємств = 5,7 млн. грн. надходжень до бюджету від одного середнього підприємства

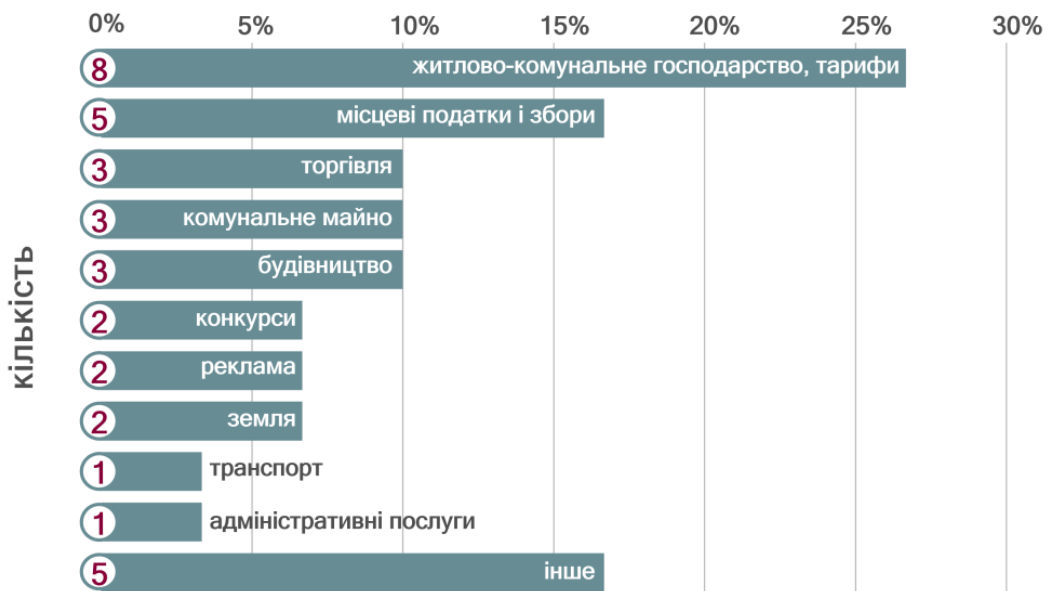

24,4 млн. грн. / (481 малих підприємств + 1710 ФОП) = 11,1 тис. грн. надходжень до бюджету від одного СПД малого підприємства

Мал. 14. Надходження від 1 Суб'єкта МСП до зведеного бюджету

Всього на території міста Енергодара діє 33 рішення «бізнесового» характеру.

В Енергодарі не у всіх сферах, що належать до компетенції місцевої влади, встановлено регулювання. Наприклад на місцевому рівні не регламентовано окремі відносини в межах деяких сферах регулювання, як-от: відносини у сфері оренди землі, встановлення певних місцевих зборів і т.д.

Мал.15. Кваліфікація регуляторних актів за сферами регулювання.

Регуляторна діяльність Енергодарської міської ради та її виконавчого комітету висвітлюється на його офіційному сайті <http://www.en.gov.ua/pidpriemcam/regulatorna-politika>. Аналіз регуляторного середовища Енергодара детальніше описаний в звіті «Експрес-аналіз бізнес-середовища міста Енергодара»

2.4. Принцип 4. Умови діяльності МСП. Врахування інтересів МСП органами державного управління

Органи державного управління, що реагують на потреби МСП, як правило, застосовують прості і мало витратні правила і процедури. По даному напрямку оцінюються успіхи, досягнуті в напрямку спрощення нормативних вимог і зниження витрат МСП на дотримання вимог і процедур. При цьому особлива увага приділяється реєстрації та виходу на ринок нових суб'єктів господарювання а також запровадження електронного врядування.

Таблиця. 5.

Перелік індикаторів, які характеризують спрощення нормативних вимог і зниження витрат МСП на дотримання вимог і процедур

Показник	Один. виміру	2012	2013	2014	2015	2016
Кількість адміністративних послуг в сфері підприємництва	одиниць	дані відсутні	22	35	38	35
Кількість адміністративних послуг для підприємців, які можна отримати через Інтернет	одиниць	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	4
Кількість СПД, які отримали цифровий підпис	одиниць	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні
Кількість СПД, які використовують он-лайн звітність	одиниць	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні

В місті Енергодарі діє Центр надання адміністративних послуг «Єдиний офіс», в якому надаються 81 адміністративна послуга, в тому числі 35 адміністративних послуг в сфері підприємництва. Перелік адміністративних послуг, інформаційні картки по кожній послугі, бланки та зразки заяв розміщені на офіційному сайті Енергодарської міської ради <http://www.en.gov.ua/ediniy-ofis>.

Таблиця. 6.

Діяльність Центру надання адміністративних послуг «Єдиний офіс» в 2015 році і в I півріччі 2016 року.

Район/місто	Кількість наданих результатів видачі документів дозвільного характеру через ДЦ (без урахування відмов у наданні)		Кількість відмов у видачі документів дозвільного характеру через ДЦ		Кількість наданих консультацій через ДЦ	
	2015	I півр. 2016	2015	I півр. 2016	2015	I півр. 2016
ВСЬОГО по області	8 273	3740	1 675	589	7 461	2930
м. Енергодар	120	16	34	14	182	40

За даними управління економіки Енергодарської міської ради 11% від загальної кількості адміністративних послуг в сфері підприємництва можна отримати через Інтернет.

2.5. ПРИНЦИП 5. Підтримка МСП і нових організацій. Державні закупівлі.

Адаптація інструментів державної політики до потреб МСП.

МСП потребують підтримки влади як невід'ємна частини економічного сектору громади, в т.ч. для забезпечення доступу до ринків і набання навичок, необхідних для підвищення конкурентоспроможності.

Таблиця. 7.

Перелік індикаторів, які характеризують активність державної політики щодо потреб МСП.

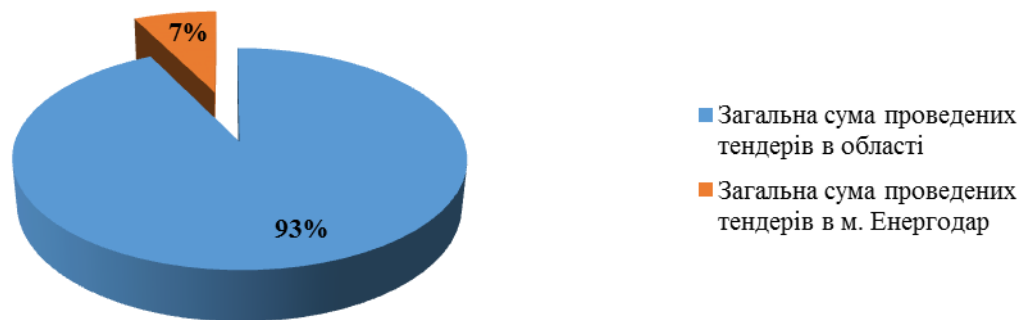
Показник	Один. виміру	2012	2013	2014	2015	2016
Кількість заходів (ярмарків, виставок тощо), проведених в області за підтримки міської влади	одиниць	0	4 сільхоз ярмарки	10 сільхоз ярмарки	16 сільхоз ярмарки	7 сільхоз ярмарки; 1 форум
Кількість учасників в заходах (ярмарків, форумів, виставок тощо)	одиниць	0	11	13	15	145
Кількість об'єктів інфраструктури МСП (бізнес центри, бізнес інкубатори, лізингові кампанії, ГО тощо).	одиниць	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	9 з них 5 громадських організацій
Кількість конкурсів для МСП, проведених за підтримки влади	одиниць	1	1	1	0	0
Кількість учасників конкурсів	одиниць	15	6	4	0	0
Кількість проведених місцевих тендерів, закупівель, доступних МСП.	одиниць	53	60	22	98	35
Загальна сума проведених тендерів	тис. грн.	80328,9	39585,5	25092,6	106456	43160,1
Кількість суб'єктів МСП, що прийняли участь в місцевих закупівлях	одиниць	39	50	14	68	34

Інфраструктура підтримки підприємництва в Енергодарі та її кількісна характеристика представлена на Мал.16.

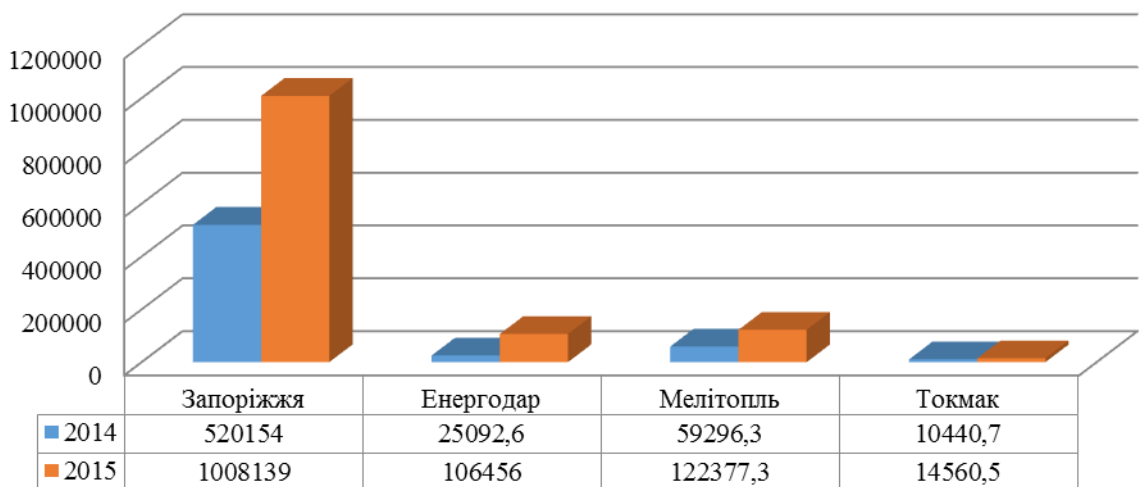

Мал.16.Інфраструктура підтримки в м. Енергодар станом на 01.01.2016 р. (одиниць).

В 2015 році в Енергодарі були проведені тендери на загальну суму 106456 тис. грн., що в 4 рази більше, ніж в 2014 році та складає 7 % від загальної суми по Запорізької області.

Мал. 17. Частка проведених тендерів в Енергодарі від загальної кількості по області.

Мал. 18. Порівняльна характеристика проведених тендерів в Енергодар з іншими містами обласного значення

2.6. Принцип 6. Доступ МСП до фінансування.

Спрощення доступу МСП до фінансування і формування нормативно-правового та ділового середовища, що сприяє здійсненню своєчасних платежів по комерційним операціям.

Доступ до фінансування залишається однією з головних проблем для МСП в Україні. Банки як і раніше є основним джерелом фінансування для МСП, хоча фінансово-економічна криза ускладнила отримання банківських кредитів. Застосування альтернативних джерел фінансування, таких як лізинг, факторинг і венчурний капітал, залишається обмеженим. Можливості мікрофінансування є теж не повністю використаними.

Таблиця. 8.

Перелік індикаторів, які характеризують доступність до альтернативного кредитування.

Показник	Один. виміру	2012	2013	2014	2015	2016
Кількість проведених тренінгів, навчальних заходів щодо підвищення фінансової грамотності СПД	одиниць	0	0	0	0	0
Кількість СПД - учасників тренінгів з підвищення фінансової грамотності	осіб	0	0	0	0	0
Кількість місцевих програм, направлених на фінансову допомогу для МСП.	одиниць	1	0	0	1	1
Кількість коштів виділено на програми фінансової допомоги	тис.грн.	0	0	0	0	0
Кість коштів на МСП на реалізацію бізнес проектів		дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні
Кількість учасників програм, направлених на фінансову допомогу для МСП	осіб	0	0	0	0	3
Кількість небанківських установ у області, що можуть надавати не фінансову допомогу СПД (лізинг, факторинг, мікrokредитування)	одиниць	0	0	0	0	0
Кількість зустрічей, організованих місцевою владою, направлених на формування сприятливого бізнес-середовища Банки-МСП	одиниць	0	0	1	0	0

В Енергодарі діє програма підтримки малого та середнього підприємництва, але реальної фінансової підтримки на МПС протягом аналізованих років (2012 -2016 роки) не виділялось.

2.7. Принцип 7. Стандарти і технічні нормативи. Допомога МСП в більш ефективному використанні можливостей, що надаються єдиним ринком.

Технічні бар'єри є серйозними перешкодами для торгівлі українських МСП з ЄС. Разом з тим, необхідно використовувати всі наявні можливості для усунення технічних бар'єрів у торгівлі промисловими товарами.

Оскільки в червні 2014 року відповідно до Угоди про асоціацію з ЄС створено зону поглибленої та всеосяжної вільної торгівлі важливо спрямовувати сектор МСП на розвиток т.зв. інфраструктури якості. З боку влади в свою чергу можуть бути спеціальні заходи, спрямовані на розширення участі МСП в експорті, наприклад, надання своєчасної інформації в зручному і простому для розуміння вигляді.

Таблиця. 9.

Перелік індикаторів, які характеризують доступність до стандартизації.

Показник	Один. виміру	2012	2013	2014	2015	2016
Кількість спеціалізованих установ щодо підтримки стандартизації*	одиниць	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні
Кількість отриманих сертифікатів СПД	одиниць	3	4	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні
Кількість підприємств, що отримали консалтингові послуги щодо сертифікації.	одиниць	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні
Кількість заходів щодо інформування про стандарти та технічні нормативи	одиниць	дані відсутні	дані відсутні	1	дані відсутні	дані відсутні
Кількість СПД, що були охоплені інформуванням щодо стандартизації	одиниць	дані відсутні	дані відсутні	30	дані відсутні	дані відсутні

2.8. Принцип 8. Підприємницькі вміння та інновації. Сприяння в підвищенні кваліфікації кадрів і розвитку всіх форм інновацій.

Кваліфікація кадрів та інновації є ключовими факторами, що сприяють підвищенню продуктивності підприємств і зростання МСП в сучасній економіці, де головну роль відіграють наукові знання і розробки.

Таблиця. 10.

Перелік індикаторів, які характеризують розвиток різних форм інновацій.

Показник	Один. виміру	2012	2013	2014	2015	2016
Кількість проведених заходів (семинарів, тренінгів), орієнтованих на підвищення конкурентоздатності місцевої продукції, в т.ч. на зовнішніх ринках	одиниць	0	0	0	0	0
Кількість МСП, що співпрацюють з науковими та дослідними організаціями	одиниць	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні

Кількість об'єктів структури підтримки МСП, що працюють/надають допомогу МСП щодо інновацій та інвестицій	одиниць	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні
Кількість інноваційних проектів, впроваджених за рахунок фінансової допомоги	одиниць	0	0	0	0	0
Кількість інноваційно - інвестиційних проектів (портфель інвестиційних проектів), реалізованих МСП	одиниць	0	0	0	0	0

2.9. Принцип 9. МСП в «зеленій» економіці.

Надання МСП шансу перетворити зміни навколишнього середовища в можливість.

Екологізація МСП відкриває великі можливості для бізнесу, являє собою джерело інновацій і конкурентних переваг, а також служить фактором екологічно орієнтованого зростання. Першим кроком в цьому напрямку є прийняття комплексної стратегічної основи, що враховує роль і потреби МСП. Вона повинна містити заходи нормативного та фінансового стимулювання, які підготують МСП до того, щоб скористатися можливостями «зеленої» економіки.

Однак МСП часто не вистачає потенціалу (вони відчувають брак ресурсів, часу і досвіду), щоб ознайомитися зі усіма екологічними вимогами, прийняти і дотримуватися їх. Крім того, МСП часом не усвідомлюють потенційних вигод від ослаблення їх впливу на навколишнє середовище.

До таких стимулів відносяться податкові послаблення, субсидії на консультаційні послуги.

Таблиця. 11.

Перелік індикаторів, які характеризують принцип МСП в «зеленій» економіці.

Показник	Один. виміру	2012	2013	2014	2015	2016
Кількість програм, направлених на екологізацію діяльності МСП	одиниць	0	0	0	0	0
Кількість семінарів, бізнес консультацій, тренінгів у сфері енергозбереження та екологічної безпеки	одиниць	0	0	0	0	0
Кількість СПД, що впроваджували енергозберігаючі технології протягом року	одиниць	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні

2.10. Принцип 10. Інтернаціоналізація МСП. Сприяння МСП в добуванні переваг зростаючого ринку

Вступ в дію ПВЗВТ та недавні торгові угоди підкреслюють важливість інтернаціоналізації малого та середнього бізнесу України. Участь в міжнародній конкуренції і інтеграція в світові виробничо-збутові ланцюжки дає можливість поліпшити продуктивність підприємств за рахунок удосконалення методів управління, підвищення рівня зайнятості, розвитку інновацій, передачі знань і зміцнення ділових мереж. У напрямку 10 оцінюється підтримка (як фінансова, так і нефінансових) МСП на міжнародних ринках і допомога в ефективній інтеграції в світові виробничо-збутові ланцюжки.

На регіональних та місцевих рівнях можливо здійснювати таку підтримку МСП через співпрацю з проектами МТД, співпрацю з ТПП тощо.

Таблиця. 12.

Перелік індикаторів, які характеризують державну підтримку в інтернаціоналізації МСП

Показник	Один. виміру	2012	2013	2014	2015	2016
Кількість суб'єктів МСП, що займались зовнішньо-економічною діяльністю протягом року (імпорт)**	одиниць	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні
Кількість суб'єктів МСП - експортерів **	одиниць	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні
Кількість МСП, сертифікованих за міжнародними стандартами	одиниць	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні
Кількість об'єктів інфраструктури підтримки МСП, що надають допомогу СПД-експортерам	одиниць	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні
Кількість заходів, семінарів, тренінгів для СПД щодо можливостей виходу на зовнішні ринки	одиниць	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні
Кількість СПД учасників заходів	одиниць	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні
Кількість СПД, які приймають участь у міжнародних виставках, ярмарках	одиниць	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні
Кількість власних організованих міжнародних форумів, ярмарок, виставок	одиниць	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні
Кількість іноземних учасників СПД власних організованих заходів	одиниць	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні	дані відсутні

3. Проблеми та потреби МСБ в місті Енергодар

У рамках Проекту ПРОМІС проведено дослідження місцевого бізнес-клімату в місті Енергодарі.

Дослідження здійснювалося шляхом консультацій з бізнесом: проведено 2 фокус-групи з бізнесом м.Енергодара, консультування через електронну пошту та у телефонному режимі. Підприємці назвали більш 15 проблем та перешкод, які заважають розвиватися бізнесу в м.Енергодарі:

1. Обтяжливість процедури при отриманні дозволів (особливо земельні питання). Немотивовані відмови в отриманні дозволів, порушення встановлених законодавством строків.
2. Неефективність політики місцевої влади щодо оренди земельних ділянок. Міська рада укладає/поновлює договори оренди землі під об'єктами нерухомості на нетривалий період. Невиділення землі для розширення бізнесу чи створення нових підприємств.
3. Високий розмір пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту.
4. Неефективний облік та управління комунальним майном обмежують доступ бізнесу до комунальних ресурсів. Зanedбаний стан комунального майна суб'єктам МСП не вигідно та недоцільно брати його в оренду (відсутність гарантій з боку влади).
5. Влада невчасно та не в повному обсязі відшкодовує витрати перевізникам на перевезення пільгових категорій громадян.
6. Непередбачуваність, закритість, непрозорість дій влади. Інформація про діючі регулювання в місті важкодоступна. Діючому бізнесу, а також потенційним підприємцям важко зорієнтуватися, що потрібно для започаткування та ведення бізнесу, куди звертатися для отримання відповідної інформації.
7. Недостатня поінформованість бізнесу про державні закупівлі/тендери з місцевого бюджету, ігнорування місцевих виробників.
8. Відсутність дієвої комунікації між владою та бізнесом.
9. Відтік молоді з міста, відсутність мотивації тут відкривати бізнеси.
10. Обмежений доступ до дешевих фінансових ресурсів для розвитку МСП.
11. Недостатньо розвинута інфраструктура розвитку та підтримки бізнесу в місті.
12. Провали у політиці підготовки кадрів для підприємств малого бізнесу. Нестача кваліфікованого персоналу.
13. Високе адміністративне навантаження на малий та середній бізнес.
14. Брак стратегічного планування економічного розвитку та розвитку бізнесу. Відсутність перспективних можливостей розвитку бізнесу в місті.
15. Відсутність будь-яких преференцій для бізнесу в зоні дії атомної станції (зокрема пільг на землю)

3.1. Потреби для МСП

Також під час фокус-групи представниками МСП запропоновано послуги/потреби для підприємництва, які допоможуть в розвитку МСП в м. Енергодарі та які може реалізувати влада:

1. Забезпечити доступ до інформації про проведення закупівель товарів, робіт, послуг за кошти міського бюджету, а також за кошти підприємств, установ, організацій комунальної форми власності.
2. Забезпечити легкий доступ до інформації про можливості започаткування та ведення бізнесу в місті (зокрема, щодо оформлення необхідних документів, перспективних/пріоритетних напрямів підприємництва тощо).
3. Налагодження дієвої комунікації бізнесу та влади, зокрема, розробити механізм комунікації міської влади з бізнес-спільнотою в процесі розробки регулювань, проведення тематичних заходів, які стосуються бізнесу, інформування про можливості та перспективи для суб'єктів МСП.
4. Передбачити фінансову підтримку бізнесу, зокрема за кошти міського бюджету та/або інших джерел.
5. Розробити програми щодо залучення молоді до здійснення підприємницької діяльності.
6. Необхідність застосування нових механізмів при розробці проектів регуляторних актів – М-Тесту як складової аналізу регуляторного впливу та проведення консультацій з бізнесом з метою недопущення прийняття «шкідливих» регулювань.
7. Розробити ресурсну бізнес - карту міста (реєстр комунального майна та прозорі механізми виділення комунального майна, земельні ділянки та прозорі механізми надання земельних ділянок тощо).
8. Проводити конкурси серед громадських організацій направлених на вирішення проблем в сфері розвитку МСП та передбачити фінансування на проведення таких конкурсів.
9. Створення інфраструктури розвитку МСП (маркетингова підтримка, бухгалтерський та юридичний супровід бізнесу).
10. Підвищити якість надання адміністративних послуг в місті зокрема запровадити отримання послуг он лайн.